

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroška ulica, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se tiskne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Trtna uš.

Ta strašna uničevalka vinogradov bojda že tudi po Haloza h začne izsesavati trtne koreninice. Na Bizeljskem je že več sto oral popadenih, mnogi vinogradi so se posušili, drugi le še hirajo, brez grozdja. Ravno tako na Kranjskem, kjer se je sicer še le predlanskim našla trtna uš, pa se širi gotovo že dalje časa. Sredstva proti trtni uši ni nobenega, to so pokazale razne skušnje na Francoskem, kjer je četrti del vseh vinogradov že uničen in povsod drugod, na primer na Ogerskem, Italijanskem, Španjskem itd. Naš trs se posuši, kedar ga trtna uš napade, prej ali slej, naj se mu še tako dobro prignoji in naj se zatira z žveplovim ogljikom.

Ako si hočemo ohraniti vinograde, opuščati moramo domači trs in zasaditi ameriško trsovje. To je dognano in na Francoskem, kjer to storé, že imajo 60.000 do 70.000 oral zasajenih z ameriško trto. Takih trt pa je več plemen. Podobne so si v tem, da jim glodanje trtne uši ne škoduje, menda zato, ker so se v Ameriki na-nje privadile. Sicer pa so trsi različni, kakor naši domači, so beli in rdeči in vrh tega še taki, kateri ne dadó dobrega grozdja, temuž se morajo požlahniti. Takšen trs je riparia, ki slovi za najbolj stanovitnega. So pa tudi trsi, ki dajejo vino, ne da bi jih trebalo še le požlahniti, na primer: trs York-Madeira, Clintor, Otelo, Jaguez itd. Vino je rdeče ali črno, ima s početka okus, kakor vino iz znane trte Izabele, po pretakanju pa se zboljša in je prav pitno. Na Dunaji smo letos, ko smo zborovali zastran ravnanja proti trtni uši, poskušali rdeče vino iz ameriške trte Jaguez, 5 ali 6 let staro in vsem je dopadlo.

Pri tem posvetovanju se je tudi sklenilo, prositi vlado, da naj ona skrbi za take velike trsnice, iz katerih bi vinorejci dobivali ameriške trte ali vsaj šibe zastonj ali po nizki ceni. Kajti se le v krajih, kjer je že trtna uš, naj

še sadé taki trsi ali tudi tam, kjer se dozda še ni našla trtna uš, moramo se pripravljati na njeni prihod. Vsak vinogradnik naj vsaj nekaj ameriških trsov zasadi, da bo v slučaju, ko se bliža trtna uš že imel trse, iz katerih bo jemal rozgve za novo zasajenje.

Na Stajerskem ima vinorejska šola v Mariboru ameriško trsnico, pri Slovenski Bistrici napravili so si tudi tako trsnico, na Bizeljskem je že precej ameriških trsov zasajenih. Za Kranjsko je vlada letos napravila trsnico pri Kostanjevici in uložiti dala 38.000 trsov, toda skoraj samo riparie, ki se mora požlahnjevati, kar bo težavno za vinogradnike tem bolj, ker se tak požlahnjen trs ne sme pogrobati. V Ormužu ima g. dr. Geršak vinograd zasajen s trto York-Madeira, ki je po izreku profesorja Roeslerja obstoječa proti trtni uši in ki daje brez cepljenja rdeče, še dovolj okusno vino. Le cena za šibe (4 do 5 glid. za 100) zdi se nam previsoka. Ker v Ormužu še ni trtne uši, smejo se šibe razpošiljati na vse kraje, vkoreninjeni trsi pa se ne smejo nikamor pošiljati.

(Konec prih.)

Avstrijski romarji pa njih bandero.

Sredi visocih Pirenej moli na skali masbajelski, pod katero se vije potok Gave, proti nebu visok zvonik nove cerkve Matere božje. Spodej pa se razprostira snažno mestice Lourdes ali kakor se izgovarja, Lurd. Skala ima tri duplje, eno vrhu druge. V srednji se je l. 1858 malemu dekletu Bernardiki prikazovala Mati božja in sedaj, ko še ni 30 let preteklo, stoji že krasna cerkev na uni skali. njo so romarji, če smemo tako reči, na svojih rokah tje prinesli, kajti postavili so jo iz samih milih darov in sedaj nameravajo še na koncu spodnjo dupljo, kjer izvira čudodelna voda, prestvariti v cerkev sv. rožnega venca ter jo zvezati z gorajo, to pa, ker bi iz nje pod veličastnim stebrovjem naredili pota v gornjo cerkev.

Taka zgradba bode pač veliko denarja stala, bode pa za to tudi velikanska, da še take ni na krščanskem svetu. Dolgo ne bo, pa bo gotova iz golih milih darov, katerih pride den na den obilo iz vseh krajev. Uže sedaj je sila veliko kinča v cerkvi. Tu vidi človek podobe, darila, plošče, ki mu povedó v zlatih črkah, čemu da so v cerkvi — zahvala za zdravje, za poboljšanje... Ob stenah, na stebrih je sto in sto bander, na njih pa podobe, grbi, napisi — vsi priča, kako da raste v raznih krajih in raznih narodih ljubezen do Marije Device.

V Lurško cerkev pa niso prišli ti spominjki vsled ljutih bojov in krvavih vojsk, marveč znamenja so verne ljubezni pobožnih kristijanov do Matere božje. Tvoje oko zagleda tam bander iz Francije, Belgije, Holandije, Nemčije, Italije, Anglije, Španije, iz Amerike, pogreša pa ga iz Avstrije, kajti to, ki so ga Madžari tje poslali, zastopa samo nje. Ne spodobi pa se, da izostane Avstrija, saj ima Marijo v posebno varuhinjo in lahko se prav njej zahvali za marsikatero zmago.

Iz tega namena pa čejo romarji iz naše ljube Avstrije nesti tje lepo bandero ter ga položiti pred noge M. D. v imenu vseh narodov, da bode vidno znamenje njih ljubezni do Matere božje. To se izgodi sicer pozno, naj bo pa za to tem lepše, tem dražje darilo, ki ji ga prinesó. Ono bode znamenje v pozna leta, da še v Avstriji ni manjkalo taci, ki niso pred molikom svetom upogibovali kolena ter so svojo vero očitno izpoznavali, da si ste nevera in mlačnost marsikje že gospodinjali.

Bandero bode 4 metre dolgo in 2 $\frac{1}{2}$ metra široko, iz belega in rdečega damasta. Na beli strani bode velik križ, na sredi križa pa podoba M. D. čistega spočetja in na drugih delih križa bodo pa podobe 18 svetnikov, prav tistih, katere imajo poedine dežele za svoje patrone. Na zgornjem in spodnjem robu je napis: „Kraljica sv. rožnega venca prosi za nas!“ Druga, rdeča stran bandera ima na sredi ime Marije v zlatih črkah, na vrhu zlato krono in ob robu lovorjev venec. Tega opleta beli trak z imeni vseh avstrijskih dežel. Na zgornjem, belem robu stoji: „Vsi sv. deželski varuhi“ in okoli imena Marije še stojé besede: „prosite za našo cesarsko rodbino in deželo avstrijsko!“

Na oglih so podobe štirih varuhov cesarske hiše, namreč sv. Frančiška, sv. Elizabete sv. Rudolfa in sv. Štefana. Za podobe sta narčte izdelala dva sloveča učitelja Dunajske akademije, delo bodo pa izvršile v svili, zlatu in srebru č.č. sestre „Ubogega deteta Jezusa“ v Gornjem Döblingu pri Beču. Sestre so znane za mojstrinje v enacij rečeh in da še zvršé to delo do časa, ko odrinejo romarji v Lurd, sedé od ranega jutra do poznega večera pri trudnem delu. Lahko si toraj mislimo, da bodo č.č.

sestre marsikatero sveto misel, občutek, vzdihljaj uplele v to darilo pobožnih avstrijskih prebivalcev.

Delo bode z začetkom meseca avgusta gotovo in videti bo nekaj dni na Dunaju. Stroške za to je bilo pač v prvi vrsti romarjem treba spraviti v kup, toda ker ima bandero biti darilo cele Avstrije, ponudila se je bila tudi drugim priložnost vdeležiti se tega darú, ki bode poslej leta in leta v Lurški cerkvi Naše ljube Gospé znamenje pobožnosti do nje v srcih avstrijskih kat. prebivalcev.

Gospodarske stvari.

Nov nagib za vzrejo plemenjakov.

Dobiček, ki dohaja vzrejevalcem plemenjakov, se lahko razpozna, kajti celo lahko jih prodajo državi. K temu pa pride še sedaj to, da se določuje pri dirkah v Graecu, naj so spomladi in jeseni ondi posebne dirke za konje, ki so jih na Štirskem izredili. Pri teh dirkah so posebno bogata darila. Domačim vzrejevalcem, ki ne marajo vzdeležiti se splošnih direk, mogoče je po takem vdeležiti se direk za avstro-ogerske konje, potem pa še za štirske žrebce in kobile.

Ni tudi to, da se prezré, ker obstoji sedaj v Graecu stalno dirišče, katero je Graško društvo za dirke s težkim denarjem napravilo. Tako je vožnja pri dirkah veliko ležja, potem pa tudi, ker je sedaj pripravljavanje, vpeljevanje in uvajanje konj veliko ležje, kajti dirišče je celo leto odprto za to. Kdor pa nima prilike med letom priti na dirišče, par dni pred dirko naj pride in si konja lepo vredi — nekaj, kar je že veliko vredno za dirko samo.

Ako se vporablja žrebei v redu ali že taki, ki so enaki državnim ali pa državni, mogoče je vzrediti si konjev dircev, ki imajo sedaj že visoko ceno, potem pa jih poskusiti na Graškem dirš-u. Taki dirci pridejo lahko — vzemimo le najnižjo ceno — na 800 do 1200 gld. in dajo tedaj vzrejevalcem gotovo lep dobiček, ki dosega blizu ceno, katera se dobi za nje, ako jih prevzame država.

Imamo dva vira, na katerih se konji dobro prodajo in oba sta za vzrejevalce imenitna, samo imeti jim je treba dobro kobilo, ki je dovolj živa ter ima dober hod, kajti ako tega ni, nič ne pomaga najbolji žrebec. Žrebeta moraš pa tudi poprek hoji in trpežu privaditi, ne pa jih le rediti doma v hlevu. Dirci se ne povrgó, ampak moraš jih za to, kar ti naj postanejo, vzrediti.

Brez mozga v kostéh, brez jekla v mušicah, brez izdatne sape in brez srčnosti ni dirca, da je za kaj. Pri žrebeih in kobilah, ki ne pokažejo na diršču potrebne hitrosti, ni še nič